

Praksisbeskrivelse

om

anerkendelse af arbejdsulykker

vedrørende skader sket 1. januar 2020 eller senere

Maj 2025

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Lovgrundlag	4
Ulykkesbegrebet (1. januar 2020 eller senere)	4
Årsagssammenhængen.....	5
Medicinsk årsagssammenhæng	5
Skader uden kendt årsag	6
Juridisk årsagssammenhæng.....	7
Bevisbedømmelse	7
Nedre grænse for personskaden	9
Ulykkesbegrebet ved forudbestående gener	11
Oplysninggrundlaget.....	14
Hvor afklaret skal skaden/diagnosen være?	14
Delvis anerkendelse	16
Afgrænsning mellem ulykke og erhvervssygdom	17

Indledning

Denne praksisbeskrivelse beskriver praksis for anerkendelse af arbejdsulykker ved skader sket den 1. januar 2020 eller senere.

Praksisbeskrivelsen om anerkendelse af ulykker vedrørende skader sket 1. januar 2004 eller senere består fortsat, da den beskriver praksis vedrørende skader sket i perioden fra 1. januar 2004 til og med 31. december 2019.

Praksisbeskrivelsen er først og fremmest skrevet til vores medarbejdere, men den er også udformet, så fagforeninger, forsikringsselskaber og andre kan anvende den.

Praksisbeskrivelsen er af generel og vejledende karakter. Det betyder, at konkrete forhold i den enkelte sag kan føre til en anden afgørelse end et lignende eksempel, som er beskrevet i praksisbeskrivelsen.

Praksisbeskrivelsen suppleres af følgende selvstændige praksisbeskrivelser om de enkelte skadetyper:

- Praksisbeskrivelse om ryg- og nakkeskader
- Praksisbeskrivelse om skulderskader
- Praksisbeskrivelse om knæskader
- Praksisbeskrivelse om fodskader
- Praksisbeskrivelse om tandskader
- Praksisbeskrivelse om psykiske skader

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, maj 2025

Lovgrundlag

Reglen for anerkendelse af arbejdsulykker findes i lovbekendtgørelse nr. 1186 af 19. august 2022, med de ændringer, der følger af lov nr. 876 af 21. juni 2022.¹ Denne praksisbeskrivelse indeholder ændringerne ved lov nr. 550 af 7. maj 2019.

Nærværende praksisbeskrivelse vedrører arbejdsulykker, som fremgår af arbejdsskadesikringslovens §§ 5 og 6:

- Ved arbejdsskade i denne lov forstås ulykke, jf. § 6, der er en følge af arbejdet eller de forhold, det er foregået under, jf. ASL § 5.
- Ved en ulykke forstås efter denne lov en personskade forårsaget af en hændelse eller en påvirkning, der sker pludseligt eller inden for 5 dage, jf. ASL § 6, stk. 1.
- Personskaden kan være fysisk eller psykisk og kan være varig eller forbigående. Det er ikke et krav, at personskaden medfører behov for behandling, eller at personskaden er blevet behandlet, jf. ASL § 6, stk. 2.

Ulykkesbegrebet (1. januar 2020 eller senere)

Med den nye lov bliver ulykkesbegrebet i arbejdsskadesikringsloven ændret. Ulykkesbegrebet for ulykker sket 1. januar 2020 eller senere skal ses i lyset af ASL § 6, stk. 1, sammenholdt med § 6, stk. 2:

"Personskaden, jf. stk. 1, kan være fysisk eller psykisk og kan være varig eller forbigående. Det er ikke et krav, at personskaden medfører behov for behandling, eller at personskaden er blevet behandlet."

Med tilføjelsen til stk. 2, til § 6, har lovgiver taget et opgør med højesteretsdommen af 8. november 2013 (U 2014.452H), som fastslog, at forbigående gener ikke var en ulykke i arbejdsskadesikringslovens forstand.

Efter loven kan en arbejdsskade anerkendes som en ulykke, hvis en personskade er forårsaget af en hændelse eller en påvirkning, der sker pludseligt eller inden for 5 dage og er en følge af arbejdet eller de forhold, det er foregået under (§ 6, stk. 1, jf. § 5).

Det betyder, at der skal være tale om:

- en personskade
 - fysisk eller psykisk skade
 - skaden har medført varige eller forbigående gener
 - det er ikke et krav, at skaden er blevet eller skal behandles
- en hændelse eller påvirkning på arbejdet er årsag til skaden (årsagssammenhæng)
- hændelsen eller påvirkningen sker pludseligt eller inden for 5 dage

Det har været lovgivers intention at genoprette ulykkesbegrebet svarende til retstilstanden inden dommen (U 2014.452H).

¹ Fremover refereret til som "arbejdsskadesikringsloven" eller "ASL".

Årsagssammenhængen

Efter loven stilles der krav om, at der skal være årsagssammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og den skade, tilskadekomne har fået på arbejdet.

Årsagssammenhæng dækker over to forhold, som skal være opfyldt: Der skal være både medicinsk og juridisk årsagssammenhæng, herunder tidsmæssig sammenhæng, mellem hændelsen og skaden.

Medicinsk årsagssammenhæng er den lægelige vurdering af, om en given hændelse/påvirkning kan medføre de gener, som tilskadekomne har.

Juridisk årsagssammenhæng er en vurdering af, om lovens krav til bevisbyrden er løftet, og hvornår noget er "overvejende sandsynligt". I den vurdering indgår, om der er tidsmæssig sammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og skaden.

Medicinsk årsagssammenhæng

Til brug for vurderingen af lægefaglig årsagssammenhæng anvender Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (herefter vi) følgende hjælpekriterier:

- Biologisk, naturlig og logisk forklaring på, at skaden er opstået som følge af hændelsen eller påvirkningen (påvirkningen er relevant i forhold til at forårsage den anmeldte skade)
- Belastningsforholdene, for eksempel:
 - arbejdsforholdene er akavede
 - hændelsen foregår hurtigt, og forberedelse derfor er sværere
 - der er forhold, som komplicerer forløbet

I en biologisk, naturlig og logisk forklaring indgår, at hændelsen eller påvirkningen har en sådan karakter og et omfang, at det er sandsynligt, at skaden er opstået som følge af denne.

I den konkrete sag kan der indgå en vurdering af, om hændelsen eller påvirkningen er en relevant belastning i forhold til den anmeldte skade, og dermed, om den er årsag til den anmeldte skade. Det er ikke altid klart, om en bestemt hændelse eller påvirkning er relevant i forhold til at medføre den anmeldte skade. Vi vil derfor i tvivlstilfælde anvende lægelig sagkundskab, da det lægelige element indgår i den konkrete bevisbedømmelse.

EKSEMPEL 1

*Der var en biologisk, naturlig og logisk forklaring på, at et fald fra 5 meters højde medfører et benbrud. Bruddet blev derfor **anerkendt** som en arbejdsskade.*

EKSEMPEL 2

En lagermedarbejder løftede under akavede forhold en kasse på 1,5 x 2 meter med en vægt på 8 kilogram ud fra nederste hylde og fik smerter i lænderyggen.

*Der var en relevant belastning af lænderyggen ved hændelsen, da kassen var uhåndterbar, og løftet foregik under akavede forhold. Der var derfor en biologisk, naturlig og logisk forklaring på, at tilskadekomne fik lændesmerter som følge af hændelsen. Lænderygsmerterne blev **anerkendt** som en arbejdsskade.*

EKSEMPEL 3

En SOSU-hjælper skulle, sammen med en kollega, hjælpe en beboer i seng. Kollegaen løftede benene på borgeren, mens tilskadekomne skubbede borgerens overkrop uden at løfte. Der var gode pladsforhold ved hændelsen. Hun fik efter hændelsen ondt i ryggen.

*Skaden blev **afvist**, fordi der var tale om en beskeden påvirkning af ryggen i forbindelse med den anmeldte håndtering. Der var ikke en biologisk naturlig og logisk forklaring på, at tilskadekomne fik smerter i ryggen som følge af håndteringen, da det var skuldre og arme, der blev belastet ved hændelsen, og der var dermed ikke en byrde mod ryggen.*

Skader uden kendt årsag

Nogle skader opstår spontant uden nogen kendt årsag, altså uden at kroppen er udsat for en belastning, der kan forklare skaden. Det gælder for eksempel ved påvirkninger, hvor belastningen ikke er egnet til at overstige kroppens egen styrke. Det kan fx være, at man rejser sig fra en stol eller bukker sig frem uden belastning. Opstår skaden ved en egen bevægelse, vil der ikke være tale om en relevant belastning (fx principafgørelse U-5-05), og skaden blev afvist som en arbejdsskade.

EKSEMPEL 4

*Da en kontorassistent rejste sig fra en stol, fik vedkommende pludselig et smæld i ryggen. Der påvist efterfølgende en diskusprolaps i lænderyggen. Det at rejse sig fra en stol er ikke en påvirkning, der i sig selv kan forårsage en diskusprolaps eller smerter, da der er tale om en almindelig bevægefunktion. Der var ingen akavede forhold eller andre belastningsfaktorer ved bevægelsen. Diskusprolaps og lændesmerter blev **afvist**.*

Juridisk årsagssammenhæng

Når den juridiske årsagssammenhæng mellem en hændelse eller påvirkning og tilskadekomnes gener skal vurderes, stilles der krav om tidsmæssig sammenhæng. Det betyder, at der skal være debut af relevante symptomer i tæt tilknytning til skaden. Retslægerådet har udtalt, at hvis der lægefagligt set er årsagssammenhæng mellem en hændelse eller påvirkning og tilskadekomnes gener, så vil tilskadekomne have debut af (begyndende) symptomer i tidsmæssig sammenhæng med hændelsen.

Det er den tilskadekomne, der skal sandsynliggøre/dokumentere, at der har været gener samtidig med eller kort tid efter skaden. Det kaldes strakssymptomer.

Sommetider er den tidsmæssige sammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og skaden eller generne klart dokumenteret ved, at tilskadekomne i nær tilknytning til hændelsen eller påvirkningen har været hos sin praktiserende læge eller på skadestuen.

Imidlertid er der mange, som enten ikke kan få en hurtig tid hos lægen, eller som lige ser tiden lidt an. I nogle tilfælde kan tilskadekomne sandsynliggøre gener, hvis for eksempel pågældende var sygemeldt lige efter skaden, måtte fritages for bestemte arbejdsopgaver, beskrev ulykken ved første lægebesøg eller har fået behandling.

Når vi tager stilling til anerkendelse, vil det også indgå i vurderingen, om der er årsagssammenhæng mellem de gener, der opstod straks ved arbejdsulykken, og de gener, der er på tidspunktet, hvor vi træffer afgørelse om anerkendelse. Det betyder, at det indgår i vurderingen, om tilskadekomne efter hændelsen eller påvirkningen blev rask for efterfølgende at få gener igen i samme legemsdel. Det vil også indgå i vurderingen, om der har været variation i intensiteten af generne, og om denne variation alene kan tilskrives hændelsen/påvirkningen, eller om den skyldes konkurrerende forhold.

Bevisbedømmelse

Efter almindelige erstatnings- og forvaltningsretlige principper er det den, der rejser et erstatningskrav, som skal bevise eller sandsynliggøre, at vedkommende er erstatningsberettiget. Dette kaldes "ligefrem bevisbyrde". Det vil sige, at det er den tilskadekomne, der har bevisbyrden for, at der er sket en arbejdsulykke. Tilskadekomne skal bevise, at der har været en given hændelse/påvirkning på arbejdet, og at hændelsen har medført en skade. Det er tilskadekomne, der med overvejende sandsynlighed skal godtgøre, at der har været en hændelse, som har medført gener.

Hvis en hændelse ikke er dokumenteret, må vi tage stilling til, om hændelsen er godtgjort. I forhold til hændelsen er det derfor vigtigt at undersøge, om arbejdsgiver kendte til hændelsen, eller om der var vidner. Det kan desuden være relevant at undersøge, hvornår arbejdsgiver blev bekendt med hændelsen.

Der er dog også andre forhold, der kan løfte bevisbyrden. Hvis for eksempel en stilladsarbejder bliver fundet på jorden med en hovedskade efter kollegernes frokost, og de ved, at han blev tilbage for at færdiggøre noget arbejde, så sandsynliggør det samlede hændelsesforløb, at han er faldet ned fra stilladset under sit arbejde.

Vi har pligt til at indhente nødvendige oplysninger for at sikre, at afgørelserne træffes på et tilstrækkeligt grundlag (officialmaksimen). Her undersøger vi faktum i den konkrete sag. Hvis der er tvivl om hændelsen eller påvirkningen, forløbet eller sammenhængen med skaden, skal vi undersøge sagen nærmere. Vi kan derfor bede tilskadekomne om at uddybe beskrivelse af hændelsen eller påvirkningen. Vi kan også bede om navne på eventuelle vidner, supplerende lægelige oplysninger eller andet.

Tilskadekomne medvirker ved sagens oplysning ved for eksempel at svare på spørgsmål eller ved at lade sig undersøge af en læge. Hvis tilskadekomne ikke medvirker ved sagens oplysning, træffer vi afgørelse på det foreliggende grundlag.

Hvis der efter vores undersøgelse er tvivl, om der er sket en ulykke, eller om der er årsagssammenhæng mellem en hændelse eller påvirkning og skaden, må vi afvise at anerkende, at der er sket en arbejdsulykke i lovens forstand. Afgørelsen afhænger dog af en konkret bevisbedømmelse, hvor der sker en afvejning af de relevante beviser i sagen.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring skal foretage en konkret bevisbedømmelse i alle sager. Dette følger også af Ankestyrelsens principmeddelelse 38-20, som primært omhandler oplysningsgrundlaget. Bevisbedømmelsen er en afvejning af, hvilke beviser der taler henholdsvis for og imod en årsagssammenhæng mellem hændelsen og en personskade.

De elementer, der indgår i bevisbedømmelsen, kan være:

- Tidsmæssig sammenhæng
- Kontakt til læge/anden behandler – og hvornår
- Forudbestående sygdom og omfanget af denne
- En relevant belastning i forhold til den beskadigede legemsdel (egnethed)

Listen fremgår af Ankestyrelsens principmeddelelse 38-20, men er ikke udtømmende, da hver sag skal vurderes konkret, og da der kan være andre konkrete elementer, som taler henholdsvis for eller imod en årsagssammenhæng mellem hændelsen og en personskade.

Egnethed vil som udgangspunkt ikke kunne stå alene, medmindre der er tale om egen bevægelse i form af almindelig bevægefunktion eller meget beskedne belastninger, som ikke kan forklare årsagssammenhæng mellem hændelsen og skaden.

Ankestyrelsen har i principmeddelelse 47-18 præciseret nogle flere af de elementer, som kan indgå i bevisbedømmelsen. Listen er ikke udtømmende:

- Tilskadekomnes forklaring om, hvad der er sket, og hvornår det er sket
- Er der søgt læge/behandler, og hvornår er det sket
- Hvad er der oplyst ved læge-/ behandlerbesøgene om årsagen til besøgene
- Er der oplyst om en hændelse eller påvirkning ved lægen/behandleren, og hvilken hændelse eller påvirkning er beskrevet

- Er arbejdsgiver bekendt med hændelsen og/eller skaden
- Har tilskadekomne været sygemeldt, og hvor længe har tilskadekomne været sygemeldt
- Har tilskadekomne fortsat sit arbejde, og er det sket med eller uden skånebehov
- Er der vidneforklaringer, og hvornår er disse afgivet

Tilskadekomne kan godt løfte sin bevisbyrde ved sin egen forklaring, og der er ikke krav om, at man går til læge umiddelbart efter skaden. Men det styrker beviset, at der er lægelig dokumentation for en personskade og en arbejdsmæssig hændelse. Det styrker også beviset, at tredjemand, fx arbejdsgiver eller vidne, kan bekræfte forløbet.

Nedre grænse for personskaden

Som tidligere nævnt er det et krav efter loven, at tilskadekomne har fået en personskade, før vi kan anerkende arbejdsulykken. Skaden kan være fysisk eller psykisk, varig eller forbigående.

Det fremgår af bemærkningerne til lov nr. 550 af 07/05/2019, at en forbigående skade for eksempel kan være:

- et sår
- en let forstuvning eller forstrækning
- en hjernerystelse, der går over af sig selv efter kort tid
- eller en forbigående belastningsreaktion/tilpasningsreaktion udløst af en pludseligt opstået truende situation, uanset om disse helbredsmæssige forringelser kræver medicinsk behandling for at gå over eller ej.

Det er dog ikke alle skader, der er sket på arbejdet, der er en arbejdsulykke.

For eksempel vil et mindre blå mærke, en overfladisk rift eller en forskrækkelse ikke umiddelbart anses for en personskade. Der gælder dermed en nedre grænse for, hvad der efter arbejdsskadesikringsloven udgør en personskade.

Det følger af Ankestyrelsens principmeddelelse 25-21, at det afgørende for, om der er tale om en personskade, er om følgerne efter skaden har betydning for den tilskadekomnes aktuelle eller efterfølgende helbredsmæssige tilstand.

Grænsen går ved følger af hændelser/ påvirkninger, der i almindelig opfattelse ikke anses for at være en egentlig personskade. Det vil sige skader, hvor der hverken er fysiske eller psykiske følger, som på nogen måde – hverken midlertidigt eller varigt – påvirker den tilskadekomnes almentilstand eller daglige livsførelse.

Det er følgerne efter skaden i form af arten og omfanget af selve skaden, der i sig selv har betydning for, om der er tale om en personskade. Følgende elementer indgår i den konkrete vurdering af, om der er tale om en skade, som har påvirket tilskadekomnes almentilstand eller daglige livsførelse.

- Har tilskadekomne henvendt sig til læge eller anden behandler efter hændelsen/påvirkningen, og hvad har tilskadekomne oplyst ved konsultationen?

- Har tilskadekomne fået behandling, herunder anvendt smertestillende præparat, for gener efter hændelsen/påvirkningen?
- Har tilskadekomne fortalt sin arbejdsgiver, nærmeste leder eller kollega om hændelsen/påvirkningen og selve skaden?
- Tog tilskadekomne hjem fra arbejde, var sygemeldt eller havde skånehensyn efter hændelsen/påvirkningen?

Listen er ikke udtømmende. Det er ikke et krav, at et eller flere af elementerne er opfyldt for, at der er tale om en personskade. Det forhold at et eller flere af elementerne er opfyldt, er heller ikke ensbetydende med, at der er tale om en personskade. Det afgørende er, om den tilskadekomne kan godtgøre, at skaden har haft betydning for den helbredsæssige tilstand.

Principmeddelelsen 25-21 indeholder et konkret eksempel (sag nr. 2), hvor ømhed i en ankel efter en konkret vurdering afvises, fordi skaden ikke havde påvirket tilskadekomnes almentilstand eller daglige livsførelse.

En skade anerkendes ikke, blot fordi tilskadekomne går hjem syg eller opsøger læge, hvis hændelsen er egnet til at medføre en skade, som objektivt set påvirker almentilstanden eller den daglige livsførelse. Den enkeltes reaktion er derfor ikke afgørende. Det er ikke afgørende, om den enkelte føler behov for sygemelding eller lægehenvendelse, da vi skal se på, om det objektivt er relevant at opsøge læge eller sygemelde sig ud fra skadens art og omfang. Derfor vil en mindre rift eksempel vis ikke kunne anerkendes, blot fordi man opsøger læge.

EKSEMPEL 5

En tømrer stødte knæet mod et bord. Vedkommende fik et blå mærke og ømmede sig lidt, men fortsatte sin dag som normalt, selvom knæet var lidt ømt resten af dagen.

*Skaden blev **afvist**, fordi der var tale om et blå mærke, og fordi ømhed i almindelig opfattelse ikke vil blive anset for at være en egentlig personskade.*

EKSEMPEL 6

En tømrer stødte knæet mod et bord. Vedkommende fik et blå mærke og fik smerter i knæet. Tømreren fortalte sin chef, at han stødte knæet mod bordet, og at han gerne ville skånes for bestemte opgaver, som belaster knæet. Tilskadekomne fik lov at lade være med at bære på tunge genstande resten af dagen, da knæet var lidt ømt. Dagen efter fortsatte tømreren sit arbejde som normalt og havde herefter ikke længere gener fra knæet. Dagen efter fortsætter tømreren sit arbejde som normalt men går til lægen, da han lige vil have lægen til at tjekke knæet.

*Skaden blev **afvist**, fordi skaden efter en objektiv vurdering ikke medfører behov for lægehenvendelse, idet hændelsen alene er egnet til at medføre ømhed, som ikke udgør en skade. Det forhold, at tilskadekomne blev skånet i forhold til tunge løft, kan ikke føre til en ændret vurdering, fordi hændelsen objektivt set kun kan medføre ømhed i knæet.*

Der er ikke krav om, at tilskadekomne skal have modtaget behandling for skaden. Omvendt vil modtaget behandling ikke automatisk medføre anerkendelse. Hvis tilskadekomne fx får behandling hos en fysioterapeut for et mindre blå mærke, vil det ikke medføre, at arbejdsulykken kan anerkendes.

Derimod kan det ved vurdering af anerkendelsesspørgsmålet indgå, om skaden er opstået ved en hændelse, hvor normen for almindelig adfærd overskrides. Der vil derfor være forskel på, om tilskadekomne får et mindre blå mærke ved at slå hånden mod et bord, eller om tilskadekomne får et mindre blå mærke, fordi personen bliver slået.

EKSEMPEL 7

En taxachauffør blev sparket på skinnebenet af en passager, som var sur over prisen på taxaturen. Taxachaufføren fik et blå mærke som følge af sparket og var øm i skinnebenet resten af dagen.

*Det blå mærke og ømhed blev **anerkendt** som en arbejdsskade, da skaden var opstået som følge af en handling, der ligger udover normen for almindelig adfærd.*

For stik fra urene kanyler (stikskader) gælder noget særligt, da de er nævnt direkte i forarbejderne til loven. Disse skader vil altid kunne anerkendes, uanset om de ikke umiddelbart har betydning for tilskadekomnes helbredsmæssige tilstand. For stik med rene kanyler vil anerkendelse afhænge af, om der er tale om et stik, der er at sidestille med en rift, eller om det er et dybt stik, der fx beskadiger en nerve. Hvis en sygeplejerske stikker sig på en ren kanyle og alene får en rift, vil skaden skulle afvises.

Ulykkesbegrebet ved forudbestående gener

Forudbestående sygdom har ikke betydning for spørgsmålet om anerkendelse af en ulykke. Det forhold, at der er forudbestående sygdom i samme legemsdel, betyder ikke, at der ikke kan ske anerkendelse af en arbejdsulykke. Det er dog et krav, at hændelsen/påvirkningen har været relevant i forhold til den indtrådte skade.

Forbigående forværring af forudbestående gener kan anerkendes som en arbejdsulykke. Det betyder, at hvis man har forudbestående sygdom/gener, som hændelsen på arbejdet har forværret enten midlertidigt

eller varigt, vil forværringen kunne anerkendes. Det er tilstrækkeligt, at tilskadekomne har oplevet en subjektiv forværring af smerterne. Der skal dog være en forværring af forudbestående sygdom/gener, som er mere end eventuelle svingninger i den forudbestående sygdom/gener, for at forværringen kan anerkendes som en arbejdsulykke.

Det afgørende er, om hændelsen eller påvirkningen på arbejdet har medført en varig eller forbigående forværring, som har påvirket tilskadekomnes almene tilstand. Her indgår de samme momenter som nævnt tidligere. Det vurderes, om:

- Tilskadekomnes arbejdsopgaver ændrede sig efter hændelsen
- Tilskadekomne måtte gå hjem fra arbejdet på grund af skaden
- Tilskadekomne søgte læge i nær tidsmæssig sammenhæng med hændelsen eller påvirkningen, og om hændelsen eller påvirkningen blev nævnt ved lægebesøget
- Tilskadekomne opsøgte behandler
- Tilskadekomne i en periode efter hændelsen fortsat klagede over gener

EKSEMPEL 8

Tilskadekomne fik et vrid i lænden i forbindelse med forflytning af en borger på et plejehjem. Der opstod straks smerter. Forud for hændelsen havde tilskadekomne haft lænderygsmerter og var gået til fysioterapeut en gang om ugen i flere år. Ved den næstkommende behandling hos fysioterapeut aftaltes det, at behandlingen skulle sættes op til to gange om ugen på grund af tiltagende smerter i lænden.

*Forværring af smerterne i lænderyggen blev **anerkendt** som en arbejdsskade, fordi hændelsen havde medført en forværring af forudbestående lænderygsmerter, da tilskadekomne som følge af arbejdsulykken fik flere smerter og modtog yderligere behandling.*

EKSEMPEL 9

Tilskadekomne havde en forudbestående rotator cuff-læsion i højre skulder. På sit arbejde fik tilskadekomne et kraftigt ryk i højre arm, da hun blev trukket ned mod gulvet af en beboer, som var ved at falde. Tilskadekomne fik straks kraftige smerter i armen og opsøgte læge samme dag. Tilskadekomne oplyste til lægen, at smerterne var værre, end de plejede at være. Lægen bad tilskadekomne om at se tiden an. Fire dage senere var skuldersmerterne tilbage på samme niveau som før skaden.

*Den forbigående forværring af skuldersmerterne blev **anerkendt** som en arbejdsskade, fordi hændelsen havde medført en forværring af smerterne, der medførte behov for lægebesøg.*

EKSEMPEL 10

*I principmeddelelse 25-21 sag nr. 3 **anerkender** Ankestyrelsen en forværring af forudbestående lænderygsmarter som en arbejdsskade.*

Ved hændelsen fik tilskadekomne et knæk i ryggen, da han greb en kunde, som pludselig faldt. Tilskadekomne havde ifølge journaloplysninger forudbestående smerter i sin lænderyg forud for hændelsen og i dagene lige op til hændelsen. Tilskadekomne havde jævnligt fået behandling for sine forudbestående gener i ryggen.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at tilskadekomne fik en forværring af sine smerter i lænderyggen, som påvirkede tilskadekomnes almentilstand. Ankestyrelsen lagde også vægt på, at tilskadekomne var hos kiropraktor som følge af smerteforværringen, hvor der blev beskrevet øgede smerter som følge af hændelsen på arbejdet.

Oplysninggrundlaget

Kravene til oplysningsgrundlaget følger af Ankestyrelsens principmeddelelse 38-20. For at kunne vurdere, om det er godtgjort, om en skade udgør en personskade, skal oplysningsgrundlaget være tilstrækkeligt. Det betyder, at der skal foreligge de nødvendige og relevante oplysninger i sagen.

Disse oplysninger skal belyse:

- om der er sket en hændelse eller påvirkning på arbejdet
- om der er sket en personskade og
- om der er årsagssammenhæng mellem hændelsen eller påvirkningen og personskaden.

Handler sagen om forværring af en forudbestående sygdom, skal oplysningerne også belyse:

- om der har været symptomer i perioden op til hændelsen eller påvirkningen
- om forudbestående sygdom har betydning for den tilskadekomnes symptomer efter hændelsen eller påvirkningen og
- hvordan symptomerne har udviklet sig efter hændelsen eller påvirkningen.

Oplysninger fra tilskadekomne, arbejdsgiver, vidner, egen læge, hospital eller behandler kan være eksempler på oplysninger til brug for vurderingen af disse forhold. Kravene til oplysningsgrundlaget afhænger af omstændighederne i den konkrete sag.

Hvor afklaret skal skaden/diagnosen være?

Når vi skal træffe afgørelse om anerkendelse, skal det fremgå af anerkendelsen, hvilken skade vi anerkender. Vi skal træffe afgørelse om skaden/diagnosen på baggrund af de oplysninger, vi har på afgørelsestidspunktet. Det indebærer følgende:

- Vi skal ikke afvente den endelige sygebehandling, optræning og revalidering, før der træffes afgørelse om anerkendelse af ulykken, modsætningsvis ASL § 16, stk. 1
- Vi kan derfor træffe afgørelse om anerkendelse af ulykken, selvom tilskadekomnes diagnose/helbred ikke er endeligt afklaret
- Vi anerkender den personskade, som er forårsaget af hændelsen. Gener, som den tilskadekomne har efter hændelsen/påvirkningen, men som vi ikke mener er en følge af denne, vil blive afvist
- Vi anerkender de gener, der er til stede på afgørelsestidspunktet, hvis der ikke er en specifik diagnose
- Vi anerkender forbigående gener i de tilfælde, hvor skaden/generne er gået i sig selv på afgørelsestidspunktet

Selvom Arbejdsmarkedets Erhvervssikring ikke skal afvente en endelig diagnose, før vi træffer afgørelse om anerkendelse, skal spørgsmålet om anerkendelse skal være tilstrækkeligt oplyst, inden Arbejdsmarkedets Erhvervssikring kan træffe afgørelse. Dette følger af principmeddelelse 38-20.

Som det fremgår af tidligere afsnit, skal der være årsagssammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og

skaden. Ved vurderingen af, om der er årsagssammenhæng mellem en hændelse og de efterfølgende gener, vil vi undersøge, hvilken skade tilskadekomne har fået.

Hvis den skade, som tilskadekomne fik som følge af hændelsen, var forbigående, vil skaden blive anerkendt som en arbejdsulykke. Hvis der ikke er årsagssammenhæng mellem nuværende gener og hændelsen, vil den del af skaden blive afvist. Det indgår i vurderingen, om tilskadekomne efter hændelsen blev rask for efterfølgende at få gener igen i samme legemsdel. Det vil også indgå i vurderingen, om der er variation i intensiteten af symptomerne/generne, og om denne variation alene kan tilskrives hændelsen/påvirkningen, eller om den skyldes forudbestående/konkurrerende forhold. For at kunne vurdere, om der er sket en forværring af forudbestående, vil det være nødvendigt at få belyst omfanget af forudbestående, for eksempel ved at indhente lægejournal.

Er situationen for eksempel den, at tilskadekomne havde smerter i nakken i 4 uger efter et slag mod nakken, hvorefter smerterne forsvandt fuldstændigt, og tilskadekomne 8 måneder senere blev påkørt og fik nakkesmerter, vil vi kun anerkende diagnosen *forbigående nakkesmerter* som følge af slaget og ikke de efterfølgende nakkesmerter, som skyldes konkurrerende forhold. Vi vil kun anerkende diagnosen "forbigående smerter" i de tilfælde, hvor vi positivt ved, at smerterne har været forbigående og er gået helt væk. Såfremt smerterne blot har været aftagende, eller hvor vi ikke med sikkerhed ved, at de svundet helt, vil vi anerkende "smerter" og vurdere, om smerterne har været forbigående eller varige, når vi skal vurdere det varige mén.

I mange tilfælde vil der være en specifik diagnose at anerkende. Diagnosen bliver stillet gennem undersøgelser og udredningsforløb. Den kliniske undersøgelse afhænger af skaden og kan gå på ømhed i bestemte muskler eller sener, bevægeindskrænkning, udstråling i bestemte nerver med videre. Nogle diagnoser kan bestyrkes ved undersøgelser i form af ultralyd, røntgen, MR-skanning eller andet, som typisk udføres af speciallæger eller på hospitaler.

Hvis der ikke er stillet en endelig diagnose, vil vi anerkende rundt, som fx smerter i venstre knæ eller psykiske gener. Vi kan for eksempel anerkende diagnosen "smerter i øverste del af ryggen", hvis der lægefagligt set er en sammenhæng mellem hændelsen/påvirkningen og de smerter, tilskadekomne har fået i den øverste del af ryggen.

Hvis der, efter der er truffet afgørelse om anerkendelse, bliver stillet en endelig diagnose, giver det ikke anledning til at genoptage anerkendelsen. Vi vil i stedet nævne den endelige diagnose i afgørelsen om varigt mén og forholde os til, om der er sammenhæng mellem den anerkendte arbejdsulykke og den senere stillede diagnose – dette bemærkes ligeledes i Ankestyrelsens principmeddelelse 38-20. Når vi skal træffe afgørelse om varigt mén, vil vi træffe afgørelse om, at tilskadekomne ikke er berettiget til godtgørelse for varigt mén, hvis de nuværende gener med overvejende sandsynlighed skyldes andre forhold end arbejdsulykken (§ 12, stk. 2).

I en konkret sag (principmeddelelse 25-21, sag. nr. 2) klagede forsikringsselskabet, fordi vi havde anerkendt smerter i højre knæ, selvom der var udarbejdet en funktionsattest, som diagnosticerede tilskadekomne med en meniskruptur i højre knæ. Forsikringsselskabet mente derfor, at vi skulle have anerkendt en meniskruptur i stedet for smerter, og at vi havde anerkendt en forkert diagnose.

Ankestyrelsen vurderede ligesom os, at der ikke er grundlag for at undersøge og afdække diagnosen nærmere. Årsagen var, at det på baggrund af de allerede foreliggende oplysninger kunne vurderes, at tilskadekomne havde fået en personskade som følge af hændelsen.

Ankestyrelsen bemærkede i den forbindelse, at Arbejdsmarkedets Erhvervssikring vil tage stilling til en endelig diagnose og de eventuelle varige gener som følge af skaden i forbindelse med behandlingen af spørgsmålet om varigt mén.

EKSEMPEL 11

*En bygningssnedker faldt ned fra et stillads og landede på venstre side af kroppen. Vi modtog anmeldelsen med en hændelsesbeskrivelse samt en lægeerklæring I. I lægeerklæring I var der stillet diagnosen "smerter og forstuvning af venstre skulder og venstre hofte". Hændelsesbeskrivelsen og generne i form af smerter i venstre skulder og venstre hofte har en biologisk og logisk forklaring. Skaden blev derfor **anerkendt** som en arbejdsulykke med diagnosen "forstuvning med smerter i venstre skulder og venstre hofte". I det efterfølgende forløb blev der foretaget diverse lægelige undersøgelser, og der blev påvist et ledscred af venstre skulder.*

Vi vil da nævne den korrekte diagnose i afgørelsen om det varige mén, men vi vil ikke ændre på anerkendelsen af arbejdsulykken.

Delvis anerkendelse

Vi kan træffe afgørelse om, at vi anerkender én skade og afviser en anden skade. Vi kan afvise eventuelle andre diagnoser/gener, der ikke kan tilskrives hændelsen.

EKSEMPEL 12

*Tilskadekomne gik baglæns og trådte ned i en kloak den 4. oktober 2018. Pågældende fik som følge heraf en blodansamling. Han var ved læge dagen efter hændelsen og igen den 22. oktober 2018, hvor han fik udtømt 40 ml af blodansamlingen. Tilskadekomne havde fået en skade i form af en blodansamling i venstre knæ, som blev **anerkendt** som en arbejdsulykke.*

*Tilskadekomnes meniskskade blev **afvist**. Vi lagde vægt på, at tilskadekomne var til læge den 29. oktober og 29. november 2018, hvor hævelsen var aftagende, og at tilskadekomne herefter ikke var i lægekontakt igen før den 5. december 2019, hvor han oplyste, at han akut havde fået smerter i knæet. Vi fandt det ikke godtgjort, at*

menisklæsionen var en arbejdsulykke, da den blev konstateret mere end et år efter hændelsen og der dermed ikke var tidsmæssig sammenhæng.

EKSEMPEL 13

Tilskadekomne var under udførelse af sit arbejde faldet forover, og hans ene ben skred ud til siden i forbindelse med, at han sad på hug og skulle lægge et affaldsnet sammen. Han fik herved et stød i ryggen med smerter til følge. En efterfølgende scanning viste, at han havde en degenerativ ryglidelse, som havde været til stede forud for hændelsen samt en diskusprolaps. Tilskadekomne havde ikke haft symptomer fra ryggen forud for hændelsen.

*Højesteret vurderede, at det ikke var godtgjort, at diskusprolapsen var forårsaget af hændelsen, men prolapsen var blevet symptomgivende ved hændelsen. Diskusprolapsen i lænderyggen blev dermed **afvist**, mens lændesmerter blev **anerkendt** som en arbejdsskade. (U2017.516H)*

Som eksempel 13 illustrerer, kan vi anerkende "det mindre i det mere", hvis der ikke er årsagssammenhæng mellem hændelsen og skaden, men symptomerne er blevet udløst af hændelsen. Vi anerkender derfor de smerter, som er blevet symptomgivende (det mindre i det mere).

Afgrænsning mellem ulykke og erhvervssygdom

Skader, der opstår som følge af påvirkninger på op til 5 dage, kan anerkendes som ulykker. For ulykker er der i loven fastsat en øvre grænse for påvirkningens varighed på 5 dage. Den kan ikke fraviges. Omvendt er der ikke en nedre grænse for den tidsmæssige udstrækning af påvirkningen til en erhvervssygdom.

Vi vil som udgangspunkt behandle en arbejdsskade som en ulykke, hvis påvirkningen varer op til 5 dage og skaden opstår i tilknytning til denne periode. Hvis påvirkningen er længere end 5 dage og generne først er opstået herefter, skal vi behandle arbejdsskaden som en erhvervssygdom.

I sager med påvirkninger på op til 5 dage skal vi være opmærksomme på, at der kan være tilfælde, hvor der går nogen tid fra påvirkningens ophør, til symptomerne på en skade opstår. Hvis symptomerne først opstår på sjattedagen (eller umiddelbart herefter), skal sagen behandles som en ulykke. Det afgørende for at behandle sagen som en ulykke er, at påvirkningen, som har udløst skaden, ikke har haft en varighed udover 5 dage. Selvom en belastningsperiode er længere end 6 dage eller mere, er det afgørende at se på, hvornår

symptomerne opstår. For eksempel vil en sag med rygbelastende arbejde over 3 uger blive behandlet som en ulykke, når generne opstår på førstedagen.

For at kunne anerkende påvirkningen som en ulykke, skal der være tale om en påvirkning, som adskiller sig fra det sædvanlige arbejde, og som varer op til 5 dage.

Der skal for eksempel være løftet tungere eller mere, end tilskadekomne plejer, eller pågældende skal have løst helt andre opgaver, end det sædvanlige arbejde består i.

En flyttemand, som dagligt udfører tungt flyttearbejde, kan derfor få anerkendt en rygskaade som en arbejdsulykke, hvis han fx i 4 dage har ekstraordinært tungt flyttearbejde, som medfører en rygskaade – også selvom der ikke kan peges på et konkret løft, som har medført smerter.

Hvis flyttemanden under en flytning bærer en tung genstand på vej op ad en trappe, mister balancen og får et vrid i ryggen, kan skaden anerkendes som en ulykke, selvom han er vant til at flytte tunge genstande. Skaden er opstået som følge af en bestemt hændelse.

Hvis arbejdet derimod er sædvanligt tungt, og der ikke er oplysninger om særligt tunge løft, vrid eller andre påvirkninger, der kan være årsag til en skade (ulykke), vil vi i stedet oprette en erhvervssygdomssag og dér tage stilling til, om rygskaaden er forårsaget af hans arbejde med tunge løft som flyttemand i 15 år.